

U GLINI OBNOVLJENA KUĆA U KOJOJ JE SKLADANA "HRVATSKA DOMOVINA"

PRIPREMILA:
Tanja Vrančić

Kuća hrvatske himne

U Glini je nedavno završena cjelovita obnova Kuće hrvatske himne, zaštićenoga kulturnog dobra. Poznata je jer je u njoj 1846. Josip Runjanin skladao melodiju za pjesmu "Hrvatska domovina" Antuna Mihanovića. Ta je pjesma 1990. postala himna samostalne Republike Hrvatske.

Uvodne napomene

Projekt obnove Kuće hrvatske himne dio je šireg Programa cjelovite obnove kulturno-povijesne cjeline grada Gline, što ga je pokrenulo Ministarstvo kulture i medija nakon razornog potresa 2020. Cilj Programa jest očuvanje povijesne urbane strukture i identitetskih vrijednosti Gline. Obnovom Kuće hrvatske himne sačuvana je ključna baština Gline i Hrvatske. Tako je zdanje vraćeno u funkciju kao spomen na važan trenutak u povijesti hrvatske glazbe i kulture. U znak sjećanja na taj povijesni događaj, prema prijedlogu konzervatora, oblikovana je ograda s motivom violinskoga ključa kao simbol Runjaninove skladbe. Ta kuća, sagrađena u prvoj polovini 19. stoljeća, služila je i kao okupljalište časnika Prve banske pukovnije. Njezina je važnost dodatno istaknuta obnovom koja je uslijedila nakon oštećenja pretrpljenih tijekom Domovinskog rata i katastrofalnog potresa 2020. Tijekom radova 2023. i 2024. zgrada je prošla temeljitu konstrukcijsku i cjelovitu obnovu. Pri istražnim radovima otkriveni

opeke, kat od drvenih prežbukanih planjki, a pročelje je oblikovano kao reprezentativna gradska kuća sa stilskim obilježjima historicizma. Zgrada je pretrpjela znatna oštećenja, posebno nakon serije potresa krajem 2020. u Banovini, zbog čega su bili potrebni sanacija, ojačanje konstrukcije i mjere zaštite kulturnog

Pogled na obnovljenu zgradu

su i obnovljeni izvorni oslici iz 19. stoljeća. Povijesni su elementi zgrade pažljivo očuvani, vraćajući pročelju izvorni izgled koji je bio narušen tijekom 20. stoljeća. Kuća je katnica L-tlocrta, prizemlje je od

dobra. U razdoblju od 2023. do 2024. provedena je cjelovita obnova zgrade, sufinancirana sredstvima Fonda solidarnosti EU-a, Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) te nacionalnim sred-

Povijesni izgled Kuće himne (Foto: Ministarstvo kulture i medija)

Kuća stradala u Domovinskom ratu

stvima. Vrijednost projekta iznosi nešto više od 3,6 milijuna eura. U planu je da kuća bude interpretacijski centar ili muzej posvećen hrvatskoj himni i glazbenoj/povijesnoj baštini Gline.

Stanje prije obnove

Kuća hrvatske himne sagrađena je u prvoj polovini 19. stoljeća. U spisima navodi se da je za prizemlje kao građevni materijal korištena opeka, a za prvi kat drvene planjke. Zgrada je prema ondašnjim spisima bila najveća i najljepša u Branimirovoj ulici te su se u njoj okupljali časnici obližnje pukovnije i građani. U to vrijeme vlasnik zgrade bila je obitelj Peleš. Zgrada je dobila dodatnu povijesnu vrijednost jer je Josip Runjanin na tome mjestu vjerojatno skladao melodiju hrvatske himne.

Kuća hrvatske himne nalazi se na adresi Ulica kneza Branimira 13 u Glini i nije upisana u registar hrvatskih kulturnih dobara, ali se nalazi u kulturno-povijesnoj cjelini grada Gline.

Unutrašnjost zgrade bila je podijeljena u tri cjeline, gledajući od istoka prema zapadu. Istočni dio unutrašnjosti obnavljan je i nema znatniju završnu obradu opeke. Zidovi središnjeg dijela imaju oslike, a u zapadnome dijelu zgrade relativno nedavno obnovljen je stambeni prostor. Taj prostor ima nove slojeve žbuke i betona i nije imao jasnije vidljive veće pukotine nakon potresa. Unutrašnjost zgrade čini i veća prostorija odmah pri ulazu s glavnog pročelja i više manjih prostorija povezanih hodnicima u prizemlju. Stubište

Stanje građevine u 1999. godini (Foto: Ministarstvo kulture i medija)

povezuje prizemlje i prvi kat, a popločeno je klesanim kamenom na koji je navučen cement. Zidovi su u prizemlju bili izvedeni od pune opeke i kamena, u debljini od 50 cm, a kao vezivno sredstvo rabljena je vapnena žbuka. Zidovi prizemlja lokalno su bili sanirani pri rekonstrukciji. Dio zidova nanovo je sazidan punom opekom, a sljubnice su popunjene mortom. Dio zidova sazidan je šupljim blokovima od gline. Iznad otvora (u saniranim zidovima) izvedeni su armiranobetonski nadvoji. Dio svodova u najnižoj prostoriji prizemlja izveden je punom opekom, debljine 35 cm. S obzirom na to da su se na nosivoj konstrukciji prvoga kata izvodili vertikalni serklaži, dio njih izveden je i na razini prizemlja.

Međukatna konstrukcija iznad prizemlja dijelom je izvedena kao svod od opeke, a dio međukatnih konstrukcija bio je izveden kao drveni grednik. Međutim, pretpostavlja se da je tijekom rekonstrukcije

dio opečnih svodova zamijenjen armiranobetonskima. Nakon rekonstrukcije međukatne konstrukcije izvedene su kao polumontažne konstrukcije – strop FERT s tlačnom pločom položenom izravno na neomeđene zidove. Neki elementi postojećega ciglenog svoda oštećeni su u potresu.

Tehnička rješenja konstrukcijske obnove

Konstrukcijska je obnova odredila injektiranje pukotina u zidu širine od 0,5 do 30 mm pomoću modificirane vezivne suspenzije, na osnovi vapna NHL3.5. Time bi se zapunile pukotine i šupljine u zidu vrlo niske vodoupojnosti i visoke paropropusnosti, a zid bio ojačan. Novoprojektirana ojačanja nosivih zidova predviđaju i omatanja staklenim mrežicama ojačanim cementnim mortom GFRMC, kompozitom za vanjsko ojačanje konstrukcije.

Obnovljeno pročelje slikano u studenom 2025.

Dijelovi unutrašnjosti Kuće himne

Staklena tkanina armirane bescemente matrice postavlja se s jedne ili s obje strane zida i sidre te u zidove ili svodove. GFRCM čine mreže sačinjene od snopova staklenih vlakana u najmanje dva, najčešće okomita smjera, i anorganske matrice. Funkcija mreže jest preuzimanje

vlačnih naprezanja, a uloga matrice obavljanje i zaštita mreže te prijenos opterećenja s podložnog zida na vlakna. Kako bi se osiguralo ojačanje nosivosti zidova neophodno je bilo sustav povezati posebnim sidrima za nosive zidove. Sidrenje se izvodilo užadima za sidrenje.

Dio užadi sidren u zid impregniран je u epoksidnoj smoli, a površina je zasićena kvarcnim pijeskom. Nakon što je sustav ojačanja očvrsnuo, u pripremljene je rupe injektirano sredstvo za kemijsko sidrenje. Armiranobetonske svodove koji su izvedeni u sklopu poslijeratne obnove nije se ojačavalo. Konstruktivno ojačanje postojećih zidanih segmentnih lukova prizemlja izvedeno je ojačanjem pomoću spiralnih armaturnih sidara od nehrđajućeg austenitnog čelika. Sidro za ojačanje ugrađeno je u prethodno izrađen utor u zidu utiskivanjem specijalnoga dvokomponentnog morta. To je ojačanje izvedeno s vanjske strane lukova. U sljubnice postavljena su tri reda sidara duljine 50 cm veće od raspona svoda.

Izvedeno je novo vanjsko stubište, i to prema uzoru na izvorno stubište (što se tiče materijala, tehnike i detalja), u cijelosti od hrastovine. Konstrukcija stubišta sastoji se od 8 stupova dimenzija 12 x 12 cm koji se povezuju u šesterokut. Drveno stubište izvedeno je od tetiva, nastupnica i prednjica koje su izvedene učepljenjem. Tetive su dimenzija 30 x 6 cm.

Obnovljeni izvorni oslici

Nastupnice su debljine 4 cm, a prednjice 2 cm. Stubište je na kraju obloženo hrastovim daskama debljine 2 cm.

Na dijelovima prizemlja gdje nema podne ploče izvedena je nova podna ploča od armiranog betona debljine 15,0 cm, a postavljena je na nasip tucanika debljine 20

cm. Na svim mjestima spojeva AB podne ploče i zidova izvedeno je vodonepropusno kutno ojačanje u spoju zid – pod ne skupljajućim brzoveznim polimerno-cementnim tiksotropnim mortom. Izvedeni su kosi linijski bušotinski kanali na unutarnjim zidovima kao elastično brtvljenje

detalja spoja nove AB ploče i postojećih temelja nosivih zidova.

Kako bi se spriječila mogućnost rušenja dimnjaka, omotan je sustavom GFRMC od razine stropne konstrukcije kata do vrha. Dimnjak je u razini krovne konstrukcije ojačan daskama debljine 20 x 5 cm. Postojeće unutarnje stubište ojačano je trakama FRP, zapravo, karbonskim lamelama vlačne čvrstoće 2000 MPa, širine 50 mm i debljine 1,4 mm. Lamelle su ugrađene upotrebom specijalnoga epoksidnog ljepila. Završno su obrađene epoksidnim ljepilom i kvarcnim pijeskom kako bi se osigurala prionjivost za završnu obradu. Karbonske lamelle postavljene su u dva reda po jednome gazištu stubišta s donje strane.

Izvedeni su i novo armiranobetonsko stubište u podrumskoj prostoriji i pristupno stubište od dvorišta do otvorenoga hodnika.

Izvori:

- [1] Urban, B.: Projekt obnove zgrade za cjelovitu obnovu zgrade, Arhitektonski projekt
- [2] Ministarstvo kulture i medija

Novo vanjsko stubište

